

Kveite

ATLANTISK KVEITE

Foto: Bjørnar Nygård

Status og råd

Kveite fiskes over store deler av Nord-Atlanteren, og informasjon om bestandens utbredelse og størrelse kommer i hovedsak fra fiskeriene. Kommersiell fangst nord for 62°N økte gjennomsnittlig med 20 % hvert år de siste ti årene fram til 2008. De sank litt i 2009, økte igjen i perioden 2010–2012, gikk litt ned i 2013, men økte igjen både i 2014 og 2015. Fangstene i sør er fortsatt lave, men økte jevnt i perioden 2003–2009 for så å avta noe i 2010. I perioden etterpå har fangsten vært stabil (se figur).

Økningen i nord skyldes en kombinasjon av økt bestand (blant annet som følge av innføring av rekerist og forbud mot reketråling inne i fjordene) og økt innsats i det kommersielle fiskeriet. Tilsvarende kan de lave fangstene i sør skyldes nedgang i bestanden, manglende bruk av rekerist eller redusert innsats i fiskeriene. Havforskningsinstituttet har dessverre ikke gode mål for innsatsen (antall fartøy, garn og krok) i dette fiskeriet.

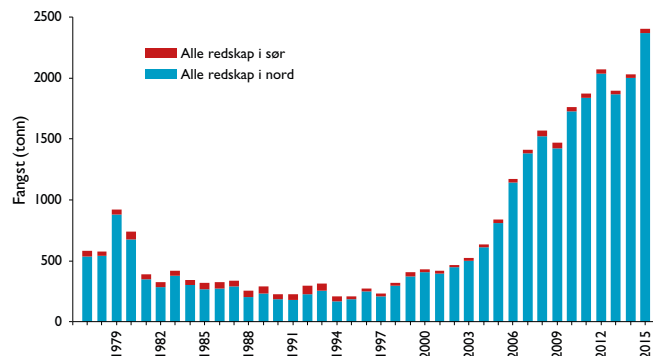
Havforskningsinstituttets årlige kysttokt gir en indikasjon på utviklingen til den yngre delen av bestanden nord for 62°N. Både utbredelse og antall kveiter økte frem til 2007, gikk noe ned fra 2007 til 2008, økte deretter, for så å flate ut de siste 2–3 årene.

Fiskeri

Kveitebestanden er lav i hele resten av Nord-Atlanteren. Fiskeriene er ikke kvoteregulerte, og fangst av kveite forekommer i enkelte områder og sesonger i stor grad som bifangst i fiske etter andre arter. Blant annet fanges det relativt mye kveite som bifangst i fiske etter torsk og breiflabb. I dag er kveitefisket regulert med minstemål (økte fra 60 til 80 cm i 2010) og maskeviddebegrensninger (470 mm). I tillegg er det forbudt å drive fiske etter kveite i tidsrommet 20. desember til 31. mars, med unntak for krokredskaper nord for 62°N. De lave fangstene av kveite sør for 62°N de siste årene gjør at man bør være observant på at kveitebestanden i enkelte fjorder i Sør-Norge kan bestå av et begrenset antall gytemodne individer. Det er uvisst om det er noen særlig grad av utveksling mellom bestandene sør og nord for 62°N.

Forskning

Forskningsinnsatsen på kveite er svært begrenset. Lokale fiskere har gjort en stor innsats med å merke og sette ut igjen kveite. I tillegg har instituttet gjort en del begrensede merkeforsøk og samlet inn data på rutinetokt. Merkeforsøkene viser at kveite i alle størrelser er svært stedegne, men det finnes eksempler på at kveite merket i nord har vandret sørover. Om den innvandrende fisken gyter i disse områdene er mer uklart. I 2008 startet instituttet individprøvetaking av kveite for å få bedre oversikt over bestandsstrukturen.

Kveitefangster i nord og sør.

Halibut catches in northern and southern areas.

Atlantisk kveite – *Hippoglossus hippoglossus* – Halibut

Andre navn: Hellefisk, helleflyndre, kvitkveite
Familie: Pleuronectidae (flyndrefamilien)

Maksimal størrelse: Hunnene: over 3,5 m og nærmere 350 kilo. Hannene: opptil 50 kilo.

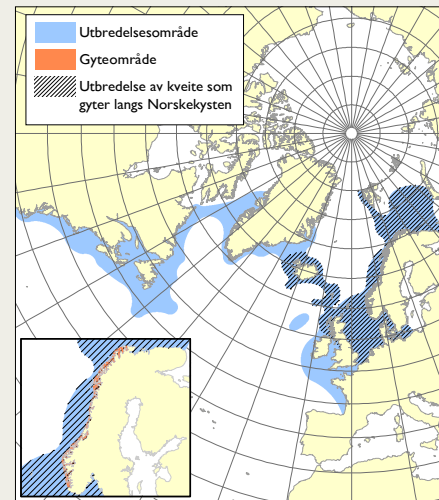
Levetid: Opptil 60 år. Hunnene blir betydelig eldre enn hannene.

Leveområde: Unge kveiter lever på kysten på relativt grunt vann, store kveiter finnes både i fjorder og til havs. Arten er utbredt på begge sider av Nord-Atlanteren.

Gyteområde: I dype groper på fiskebankene, langs kysten eller i fjordene på 300–700 m dyp. Hannene blir tidligst kjønnsmodne når de er 7 år og ca. 70 cm lange. Hunnfiskene er kjønnsmodne når de er 8–10 år gamle og ca. 125 cm lange.

Gytetid: Desember–mars.

Føde: Kveita er en rovfish som spiser bunnfisk og pelagiske arter.

Fakta om bestanden:

Kveita er den største beinfisken i våre farvann. Tidligere ble store individ sett på med stor mystikk, de ble ikke brukt til menneskeføde og ble aldri omtalt med sitt rette navn. Heller ikke i dag bør vi spise mye av de største individene (over 40 kilo). Kjøttet kan være grovt og gjerne litt tørt, og på grunn av den høye alderen kan stor kveite samle opp miljøgifter.

Kveita er stedbunden og gyter ofte innenfor et svært begrenset område. Hunnen gyter opptil 7 millioner egg (3,0–3,5 mm) på eller nær bunnen. Eggene stiger oppover, og klekker etter ca. 18 døgn. Larvene er 6,5–7 mm lange. Når kveita samler seg i gytegrøpene på gytefeltene, er de et lett bytte for fiskere. En garnlenke på tvers av en slikt felt kan gjøre uopprettelig skade.

Kveita er følsom for beskatning på grunn av høy alder ved kjønnsmodning og ansamling i gytegrøper, det er derfor innført en rekke begrensninger i fisket i gyteperioden. Effektive tiltak for å sikre at bestanden kommer opp på et bærekraftig nivå, krever detaljert kunnskap om bl.a. artens/populasjonens utbredelse, vandringsmønster og gyteatferd. Vi vet dessverre svært lite om kveita sin biologi og utbredelse, særlig gyteatferd og larvedrift. Kveitelarver har bare blitt observert to ganger i naturen, i Sørøysundet i Finnmark (1984) og i Skagerrak (1992).